

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/8/2021
Identifikačné číslo spisu:	5315210603
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5315210603.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. L., narodeného XX. O. XXXX, A. XXXX, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., Čadca, Ul. 17. novembra 3215, proti žalovaným 1/ B. B. L., narodenou X. mája XXXX, A. XXXX, adresa na doručovanie: Q. XXXX/XX, XXX XX O., W. A., 2/ JUDr. Danielom Ševčíkom Ph.D., insolvenčným správcom, Nový Jičín, K Nemocnici 166/14, Česká republika, úpadcu OKLAHOMA, s.r.o. "v likvidaci", Ostrava, Kopaniny 917/10, Mariánske Hory, Česká republika, IČO: 258 15 369, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. značkou 10C/306/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/14/2020 z 27. mája 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“) určil, že kúpna zmluva číslo V 2948/2015, uzavretá dňa 07.08.2015 medzi žalovanou 1/ B. B. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX, ako predávajúcou a žalovaným 2/, v čase podania žaloby spoločnosťou OKLAHOMA, s.r.o., Kopaniny 917/10, 709 00 Ostrava - Mariánske Hory, Česká republika, IČO: 258 15 369, ako kupujúcim, ktorej predmetom bol prevod spoluvlastníckeho podielu žalovanej v rade 1/ vo veľkosti 1 na: parcele C-KN č. 2713 - trvalé trávne porasty o výmere 92 m², parcele C-KN č. 2714/2 - trvalé trávne porasty o výmere 517 m², parcele C-KN č. 2714/3 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 233 m², parcele C-KN č. 2714/4 - zastavané plochy a nádvoría o výmere 33 m², parcele C-KN č. 2716 - trvalé trávne porasty o výmere 64 m², v rodinnom dome č.s. 1497 postavenom na parcele C-KN č. 2714/3 zapísaných Okresným úradom Čadca, katastrálny odbor na LV č. XXXX, pre katastrálne územie A., obec A., okres Čadca (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“), je neplatná (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že kúpnu zmluvou zo dňa 07.08.2015 žalovaná 1/ previedla sporné nehnuteľnosti na žalovaného 2/. Výzvou zo dňa 09.12.2014 žalovaná 1/ vyzvala žalobcu na uplatnenie predkupného práva v lehote 10 kalendárnych dní pretože pôvodne vlastnili sporné nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve. Kúpna cena vo výzve bola 90.000 eur, ktorá by bola splatná vo dvoch splátkach tak, že prvá splátka vo výške 1 kúpnej ceny by bola splatná pri podpise kúpnej zmluvy a druhá 1 kúpnej ceny by bola splatná po povolení vkladu vlastníckeho práva kupujúceho do katastra nehnuteľností, a to do 3 dní odo dňa doručenia rozhodnutia príslušnej správy katastra. Z výpisu SMS komunikácie medzi žalobcom a konateľom žalovanej 2/ vyplýva, že konateľ žalovanej 2/ ponúkal žalobcovi na predaj polovicu spornej nehnuteľnosti najskôr za cenu 70.000 eur (05.10.2015), následne za cenu 65.000 eur (05.10.2015) a dňa 29.10.2015 za cenu 40.000 eur.

3. Zo zmluvy o pôžičke zo dňa 23.02.2015 súd prvej inštancie zistil, že žalovaná 2/ požičala žalovanej 1/ sumu 300.000 eur, ktorú sa žalovaná 1/ zaviazala splácať žalovanej 2/ v 60 splátkach po 5.000 eur. Prvá splátka pôžičky bola splatná dňa 28.02.2015. Listom zo dňa 24.11.2017 žalovaná 2/ započítala žalovanej 1/ nezaplatené štyri splátky, t.j. 20.000 eur, na prvú časť kúpnej ceny za sporné nehnuteľnosti. Podľa ústnej dohody, ktorú žalovaná 1/ uzavrela so žalovanou 2/ mali byť ďalšie splátky pôžičky započítané na kúpnu cenu, ktorú mala žalovaná 2/ zaplatiť žalovanej 1/. Zvyšok kúpnej ceny vo výške 70.000 eur bol týmto spôsobom, t. j. jednotlivými zápočtami zaplatený dňa 28.09.2016. Podľa Notárskej zápisnice N 42/2015, NZ 5677/2015, NCRIS 5857/2015 zo dňa 23.12.2015 žalovaná 1/ uznala svoj záväzok voči žalovanej 2/ čo do základu a výšky.

4. Prvoinštančný súd citujúc § 137 písm. c) a § 60 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“), ako aj § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1c 40a, § 43a, § 140, § 588, § 589 a § 605 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) uviedol, že považuje za prinajmenšom „zvláštne“, že žalovaná 2/ (prostredníctvom svojho štatutára) po tom ako odkúpila spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam za sumu 90.000 eur, následne po necelých troch mesiacoch od podpísania spornej zmluvy ponúkla žalobcovi predaj spoluvlastníckeho podielu za 40.000 eur, teda sumu menšiu o viac ako polovicu. Na podklade uvedeného rozhodol o určení, že žalobca ako spoluvlastník má nárok na právnu ochranu, keďže posúdil zmluvu o pôžičke aj kúpnu zmluvu, ktoré uzavreli žalovaní za zastieracie právne úkony, ktoré nepoživajú právnu ochranu.

Rozsudok odvolacieho súdu

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný 2/, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne a zároveň prizná žalovanému 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania postupom podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. O trovách rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov v rozsahu 100%.

7. Odvolací súd uviedol, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, ako i rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Pokiaľ odvolateľ namietal, že prvoinštančný súd nevykonával dôkaz listinou - doručenkou preukazujúcou prevzatie výzvy žalovanej 1/ zo dňa 09.12.2014 žalobcom dňa 11.12.2014, táto jeho námietka neobstoí. Uvedenú skutočnosť uviedla právna zástupkyňa žalovaného 2/ na pojednávaní konanom dňa 01.12.2017 a žalobca túto skutočnosť výslovne nepoprel, a preto sa považuje za nespornú (§ 151 ods. 1 CSP). Ani to, že okresný súd na žiadosť právnej zástupkyne žalovaného 2/ neodoslal bezodkladne kópiu zápisnice o pojednávaní zo dňa 01.12.2017 (§ 99 ods. 2 CSP), nespôsobuje

nesprávnosť napadnutého rozsudku.

8. Po preskúmaní obsahu spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru, že opravný prostriedok žalovaného 2/ proti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie je dôvodný. Rozhodnutie okresného súdu v predmetnej časti bolo založené na nesprávnom právnom posúdení. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že skutkový stav zistený súdom prvej inštancie považuje za nesporný a z takto správne zisteného skutkového stavu vychádzal pri svojom rozhodovaní. Jeho záver o absolútnej, či relatívnej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy však neobstoí. Za správny však považoval odvolací súd záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) CSP. Tento vyplýva aj z § 40a OZ. Nesporným medzi stranami sporu bolo, že žalobca a žalovaná 1/ boli pôvodne podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností. Tieto nehnuteľnosti nadobudli počas trvania manželstva a ich podielové spoluvlastníctvo k nim vzniklo v súlade s § 149 ods. 3 OZ. Výzvou zo dňa 09.12.2014 žalovaná 1/ oznámila žalobcovi, že má vážneho záujemcu o kúpu jej ideálneho spoluvlastníckeho podielu vo výške 1 na sporných nehnuteľnostiach za kúpnu cenu 90.000 eur, z ktorej časť vo výške 45.000 eur by uhradil kupujúci predávajúcej pri podpise zmluvy a druhú polovicu po povolení vkladu vlastníckeho práva kupujúceho k sporným nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, a to do 3 dní odo dňa doručenia rozhodnutia príslušnej správy katastra predávajúcej. Zároveň žalovaná 1/ vyzvala žalobcu na uplatnenie predkupného práva a navrhla mu uzatvoriť kúpnu zmluvu, predmetom ktorej by bol jej spoluvlastnícky podiel na sporných nehnuteľnostiach vo výške 1, ktorý by previedla do vlastníctva žalobcu za kúpnu cenu 90.000 Eur, ktorú by jej žalobca zaplatil v dvoch splátkach tak, že prvá splátka vo výške polovice kúpnej ceny by bola splatná pri podpise kúpnej zmluvy a druhá splátka kúpnej ceny by bola splatná po povolení vkladu vlastníckeho práva kupujúceho do katastra nehnuteľností, a to do 3 dní odo dňa doručenia rozhodnutia príslušnej správy katastra žalovanej 1/. Žalovaná 1/ tiež vo výzve uviedla, že v prípade záujmu kúpiť jej ideálnu polovicu nehnuteľnosti, žiada žalobcu o prijatie vyššie uvedeného návrhu písomnou formou v lehote 10 kalendárnych dní odo dňa doručenia tejto výzvy s tým, že inak svoju ideálnu polovicu nehnuteľností predá vyššie uvedenému záujemcovi. Uvedenú výzvu žalobca prevzal dňa 11.12.2014, no žiadnym spôsobom na ňu nereagoval. Následne až dňa 07.08.2015 žalovaná 1/ ako predávajúca uzatvorila so žalovaným 2/ ako kupujúcim kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol jej spoluvlastnícky podiel vo výške 1 na sporných nehnuteľnostiach. Vklad tejto zmluvy bol povolený pod č. V 2948/2015 zo dňa 28.09.2015.

9. V zmysle § 605 OZ, ak nie je dohodnutá doba, dokiaľ sa má predaj uskutočniť, musí oprávnená osoba vyplatiť huteľnosť do osem dní, nehnuteľnosť do dvoch mesiacov po ponuke. Ak táto doba uplynie márne, predkupné právo zanikne. Ponuka sa vykoná ohlásením všetkých podmienok; ak ide o nehnuteľnosť, musí byť ponuka písomná. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 115/2011, publikovaného pod R 23/2019, z ktorého vybral, že ponuka urobená v rámci predkupného práva nie je klasickým návrhom na uzavretie zmluvy vychádzajúcim zo všeobecnej občianskoprávnej zásady zmluvnej voľnosti, v ktorom môže navrhovateľ svojím prejavom vôle vymedziť lehotu pre prijatie návrhu. Ponuka povinného, dokiaľ má byť predaj zavŕšený, musí rešpektovať aj § 605 OZ (pokiaľ by nebola dohodnutá iná doba - čo je typicky využiteľné pre zmluvné predkupné právo, nie však pre zákonné predkupné právo podľa § 140 OZ). Ak spoluvlastník nevyčká na uplynutie zákonnej dvojmesačnej lehoty a prevedie ponúkaný spoluvlastnícky podiel, porušuje predkupné právo ostatných spoluvlastníkov.

10. Podľa odvolacieho súdu bola žalovaná 1/ oprávnená predať žalovanému 2/ podiely na predmetných nehnuteľnostiach potom, ako uplynula dvojmesačná lehota uvedená v § 605 OZ. Dvojmesačná lehota podľa § 605 vety prvej OZ, počas ktorej musí oprávnená osoba nehnuteľnosť vyplatiť, sa vzťahuje len na zaplatenie kúpnej ceny, nie však na prijatie ponuky na využitie predkupného práva; pre ponuku a jej prijatie platí § 43 a nasl. OZ. V danom prípade bolo pre zachovanie predkupného práva žalobcu nevyhnutné, aby žalobca relevantným prejavom vôle akceptoval ponuku urobenú žalovanou 1/, a to v desaťdňovej lehote, ktorá bola na prijatie v ponuke stanovená, a ktorú odvolací súd považuje pri zohľadnení okolností daného prípadu za primeranú. Až v prípade riadneho prijatia ponuky v stanovenej desaťdňovej lehote, mohol žalobca až do uplynutia dvojmesačnej lehoty, vyplatiť kúpnu cenu nehnuteľnosti, čím by realizoval svoje predkupné právo v súlade s § 605 OZ. Je nepochybné, že žalobca

ponuku na využitie svojho predkupného práva v stanovenej desaťdňovej lehote neprijal. Samotné neodmietnutie ponuky nemá rovnaké právne účinky ako jej prijatie a z tejto skutočnosti nemožno vyvodiť iný záver, než, že žalobca riadnym spôsobom neprejavil svoju vôľu ponuku prijať a svoje predkupné právo využiť. Výzva na uplatnenie predkupného práva bola žalobcovi doručená dňa 11.12.2014. Žalovaná 1/ uzavrela kúpnu zmluvu so žalovaným 2/ až dňa 07.08.2015, t. j. po márnom uplynutí dvojmesačnej lehoty uvedenej v ust. § 605 vety prvej OZ. Márnym uplynutím tejto lehoty potom predkupné právo žalobcu zaniklo (§ 605 veta druhá OZ). Žalobca totiž - v dôsledku neakceptovania ponuky a márneho uplynutia lehoty na vyplatenie kúpnej ceny už nemohol svoje predkupné právo na sporné nehnuteľnosti uplatniť. Zároveň odvolací súd dodal, že z obsahu kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovaným 2/ ako kupujúcim dňa 07.08.2015, nevyplýva odlišné dojednanie výšky kúpnej ceny. Podstatné náležitosti kúpnej zmluvy sú teda rovnaké tak vo výzve žalovanej 1/ zo dňa 09.12.2014 adresovanej žalobcovi, ako aj v samotnej kúpnej zmluve uzavretej dňa 07.08.2015 medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovaným 2/ ako kupujúcim. Skutočnosť, či kupujúci uhradil predávajúcemu kúpnu cenu vo výške a v lehotách uvedených v zmluve nemá podľa odvolacieho súdu vplyv na platnosť zmluvy. Tak ako správne argumentovala žalovaná 2/, jedná sa len o právny vzťah medzi účastníkmi kúpnej zmluvy. V prípade riadneho neuhradenia kúpnej ceny kupujúcim, môže sa predávajúci domáhať svojich nárokov voči nemu v súdnom konaní. Započítanie je jedným z ďalších spôsobov zániku vzájomných pohľadávok upravených zákonom. Dôsledkom započítania je zánik pohľadávky, a to okamihom stretu pohľadávok spôsobilých na započítanie, a to s účinkami ex nunc. Nie je teda rozhodujúci čas uskutočnenia započítacieho prejavu. Základom započítania sú dva záväzky (pohľadávky) medzi rovnakými subjektmi, pričom veriteľ jednej pohľadávky je vo vzťahu k tomu istému dlžníkovi súčasne dlžníkom druhej pohľadávky, ktorej veriteľom je dlžník prvej pohľadávky. Odvolací súd uzavrel, že za situácie, že žalovaná 1/ mala z titulu zmluvy o pôžičke zo dňa 23.02.2015 voči žalovanému 2/ dlh vo výške 300.000 Eur a na druhej strane žalovaná 2/ dlžila žalovanej 1/ z titulu kúpnej ceny za prevádzané nehnuteľnosti čiastku 90.000 Eur, nič nebránilo tomu, aby nebolo zo strany žalovanej 2/ (kupujúcej z kúpnej zmluvy) vo vzťahu k žalovanej 1/ (predávajúcej z kúpnej zmluvy) realizovaný započítací prejav na úhradu kúpnej ceny za sporné nehnuteľnosti. Existenciu zmluvy o pôžičke na čiastku 300.000 Eur zo dňa 23.02.2015 žalovaní v konaní riadne preukázali. Existenciu vzájomných záväzkov žalovanej 1/ voči žalovanej 2/ ani jeden zo žalovaných nepoprel, naopak tieto boli v konaní riadne preukázané. Podľa odvolacieho súdu sú to práve tvrdenia žalobcu, ktoré zostali v konaní len v rovine ničím nepodložených tvrdení.

11. Podľa odvolacieho súdu bolo nutné dodať, že neplatnosť právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi prichádza do úvahy len vtedy, ak ide o úkon, ktorý nie je v rozpore so zákonom a ani ho neobchádza, ale odporuje takým pravidlám správania, ktoré nemajú povahu právnych noriem a ktoré zákonodarca urobil podporným zdrojom pre určenie pravidiel žiaduceho správania. Dôvodom neplatnosti sa tak môže stať iba vtedy, ak inak právny úkon zodpovedá zákonu. Úvaha, či právny úkon je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi, závisí vždy od okolností konkrétneho prípadu a má význam práve a len pre túto vec; jej zovšeobecnenie, t. j. vytvorenie všeobecného pravidla aplikovateľného na iné obdobné prípady, je spravidla vylúčené, pretože úvaha, či ide o právny úkon contra bonos mores je v každom konkrétnom prípade podložená celkom konkrétnymi zisteniami, ktoré bližšie okresný súd vo svojom rozhodnutí neuviedol.

12. Ani následné cenové ponuky žalovanej 2/ realizované vo vzťahu k žalobcovi po kúpe sporných nehnuteľností nie sú v súdnej veci relevantné. Je vždy vecou predávajúceho, za akú cenu sa rozhodne nehnuteľnosť, resp. spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti predatť.

13. Podľa odvolacieho súdu žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno o ním tvrdenej neplatnosti kúpnej zmluvy a jeho tvrdenia zostali v konaní nepreukázané. Z uvedených dôvodov preto krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcu o určenie neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy v celom rozsahu zamietol.

Dovolanie žalobcu a argumentácia procesných strán

14. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca podľa § 420 písmeno f/ CSP, keďže má za to, že zo strany odvolacieho súdu došlo k značnému porušeniu kogentných ustanovení a tým k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na skoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. značka 6 Cdo/155/2017 zo dňa 25. októbra 2017, a sp. značka 5 Cdo/201/2007 zo dňa 11. decembra 2007, 6 Cdo/82/2012 z 10. apríla 2013 a zdôraznil, že vo výzve na uplatnenie predkupného práva je uvedená lehota na prijatie návrhu 10 dní, v opačnom prípade žalovaná 1/ nehnuteľnosť predá. Takáto konštrukcia sa prieči zákonným ustanoveniam, teda nemohla byť platná a vyvolať právne účinky. Preto považuje podmienky na riadne uplatnenie predkupného práva za nespĺnené. Fakt, že žalovaný 2/ najskôr kúpil nehnuteľnosti za kúpnu cenu 90.000 eur a následne tieto ponúkne na predaj za 70.000 eur, neskôr 65.000 eur a dokonca aj za 40.000 eur vzbudzuje dôvodnú obavu, že došlo k vykonaniu iba fiktívneho právneho úkonu ktorého zámyery sú v rozpore s § 34 a 39 OZ. V tejto súvislosti zdôraznil, že na sporných nehnuteľnostiach viazne aj záložné právo v prospech Štátneho fondu rozvoja bývania. Po odpredaji spoluvlastníckeho podielu žalovanou 1/ celý záväzok voči Štátnemu fondu rozvoja bývania pripadol iba na plecía žalobcu, ktorý ho musí uhrádzať. Konanie žalovaného 2/ nepokladá za čestné a poctivé s úprimným záujmom o kúpu nehnuteľnosti. Kúpnu zmluvu žalovaný 2/ podľa žalobcu uzavrel so zámerom zasahovať do výkonu vlastníckych práv žalobcu, čím došlo k narušeniu právnej ochrany poskytnutej zákonom. Dovolateľ poukázal i na fakt, že zmluva o pôžičke bola uzatvorená takmer ihneď po márnom uplynutí dvojmesačnej lehoty na vyplatenie nehnuteľnosti podľa § 605 OZ, pričom neexistuje žiaden dôkaz o pravidelnom uhrádzaní splátok zo zmluvy o pôžičke. Dovolateľ sa prikláňa k záverom súdu prvej inštancie, že kúpna zmluva obsahovala viacero hmotnoprávných väd, ktoré bránili platnosti kúpnej zmluvy. Postup odvolacieho súdu považuje za nesprávny, nezákonný a v rozpore s princípmi, na ktoré sa žalobca spoliehal, najmä, že mu bude poskytnutá náležitá ochrana zo strany súdu. Odvolací súd sa podľa dovolateľa pridŕžoval prílišného formalizmu prehnane striktnie aplikoval právo vychádzajúce z dikcie právnych noriem a nezaoberal sa zámerom žaloby, jej účelom a nezohľadnil podstatne vyššie menované okolnosti daného prípadu, pričom súd je povinný v konaní dodržiavať voľné vyhodnotenie dôkazov a rozhodovať podľa svojej úvahy v súlade s princípmi príslušného zákona. V žiadnom prípade nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a tvrdenia zostali v konaní nepreukázané. Je názoru, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ostatnými princípmi spravodlivého procesu.

15. Na základe uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd SR vydal uznesenie, ktorým rozhodne tak, že zruší rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. značka 6 Co/14/2020 zo dňa 27. mája 2020 a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

16. V doplnení dovolania zo dňa 07. októbra 2020 dovolateľ oznámil, že žalovaný 2/ vstúpil do likvidácie, z čoho je absolútne zrejmé, že zo strany žalovanej 1/ ako aj žalovaného 2/ išlo o tendenčný prevod nehnuteľností v snahe uškodiť žalobcovi.

17. Žalovaná 1/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

18. Likvidátor žalovaného 2/ dňa 13.11.2020 navrhol, aby dovolací súd zamietol dovolanie žalobcu. Dňa 17. júna 2021 oznámil insolvenčný správca žalovaného 2/, JUDr. Daniel Ševčík, Ph. D., že na majetok žalovaného 2/ bol vyhlásený konkurz a bol zistený jeho úpadok, zároveň ako insolvenčný správca navrhol dovolaciemu súdu, aby v konaní pokračoval.

Posúdenie veci dovolacím súdom

19. Najvyšší súd SR (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP), na to oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez

nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). V konaní prihladol aj na návrh insolvenčného správcu žalovaného 2/, aby v konaní pokračoval.

20. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

22. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

23. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, potom už „postupom súdu“ v zásade nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3Cdo/173/2017, 7Cdo/150/2017, 8Cdo/49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

24. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

25. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (tu porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018 - bod 26, 5 Cdo 57/2019 - body 9 a 10), či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

26. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

27. V posudzovanom prípade dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP namietal, že odvolací súd pri rozhodovaní nezohľadnil konanie žalovaného 2/, ktoré nepovažuje za čestné a poctivé s úprimným záujmom o kúpu sporných nehnuteľností a tiež skutočnosť, že žalovaní uzavreli zmluvu o pôžičke ihneď po márnom uplynutí dvojmesačnej lehoty na vyplatenie nehnuteľnosti podľa § 605 OZ. Tvrdil, že odvolací súd sa pridržiaval prílišného formalizmu, keď skonštatoval, že žalobca neunesol vo veci dôkazné bremeno.

28. Dovolenie konanie je ovládané zásadou viazanosti uplatnenými dovolacími dôvodmi vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Nesúhlas dovolateľa s procesným postupom odvolacieho súdu resp. s vyhodnotením dôkazov podľa vlastnej úvahy súdu (191 ods.1 CSP) nemožno považovať za porušenie jeho procesných práv. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečenie toho, aby sa zisťovanie skutkového (skutočného) stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP a I. ÚS 350/08).

29. Právu účastníka na vykonanie dôkazu v súdnom konaní zodpovedá povinnosť súdu každý dôkazný návrh posúdiť a vysporiadať sa s ním a pokiaľ takému návrhu na vykonanie dôkazu nevyhoví, tak je povinný v odôvodnení rozsudku odôvodniť, prečo nevykonával navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP) a to presvedčivo s vysvetľujúcim odôvodnením z akého dôvodu je ním odmietaný návrh na vykonanie dôkazu nedôvodný (resp. neopodstatnený), či už z dôvodu, že sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť napr. inak.

30. Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, účastníci konania musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol vydaný - to je zásadná poistka proti svojvôli (Taxquet vs. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (rozhodnutie IV. ÚS 14/07).

31. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, keďže okresný i krajský súd v dostatočnom rozsahu zdôvodnili svoje východiská, súd prvej inštancie síce dostatočne zistil skutkový stav, avšak vec nesprávne právne posúdil, čo zrozumiteľne zdôvodnil odvolací súd v napadnutom rozsudku pri rozhodovaní (body 40-57 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. značka 6Co/14/2020). Najvyšší súd SR sa stotožnil s precíznym odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu v bode 41. a 43., v ktorom zrozumiteľne zrekapituloval aké dokazovanie bolo v spore vykonané, v bodoch 46.- 50. vysvetlil prečo zmenil rozsudok okresného súdu a vysvetlil ako vec právne posúdil.

32. Dovolenie súd považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by

mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery, na ktoré akcentoval dovolateľ podaným dovolaním, a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými pochybeniami v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore v rozsahu uplatnených dovolacích dôvodov nezistil.

33. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd riadiac sa rozsahom dovolacích dôvodov uplatnených v dovolaní, dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania, keďže dovolanie nebolo odôvodnené v súlade s § 431 ods. 1 a 2 CSP, preto dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

34. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa §453 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.